

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของโปรแกรมการให้การศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อพฤติกรรมสุขภาพและระดับความ
ดันโลหิตในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ

พัฒน์ สมคิด

26 ก.ย. 2554
293695

เริ่มบริการ
17 ส.ค. 2555

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

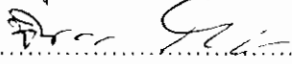
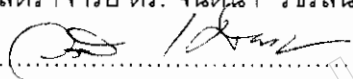
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2554

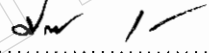

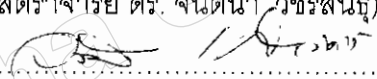

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พัฒนี สมคิด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

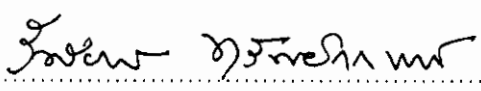
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วิชรสินธุ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เตียววิเศษ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรียกมล รัชานกุล)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วิชรสินธุ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เตียววิเศษ)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารี กังใจ)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนีภรณ์ ททรัพย์กรานนท์)
วันที่ 12 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา การแนะแนวทาง ที่ถูกต้องและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง อย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วรวรรณี เดียววิเศษ กรรมการ ที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการดำเนินการและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ตลอดจน คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก ในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดীনาน ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และให้ข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์ตลอดมา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล บ้านบึง สาธารณสุขอำเภอบ้านบึง หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ในการ รวบรวมข้อมูลและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสิ่งที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุและครอบครัวทุกท่านที่ให้ความ ร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่น้อง สามีและลูก เพื่อน ๆ ที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจที่ดีและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตร- มหบัณฑิตและเพื่อนร่วมงานทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทร และให้กำลังใจด้วยดีตลอด การศึกษา ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือเป็นอย่างดี

พัฒน์ สมคิด

47921810: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม.(การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คำสำคัญ: การให้การปรึกษา/ พฤติกรรมสุขภาพ/ โรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ
 พัฒนีย์ สมคิด: ผลของโปรแกรมการให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อ

พฤติกรรมสุขภาพและระดับความดันโลหิตในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ

(THE EFFECTS OF COUNSELING PROGRAM FOR BEHAVIORAL CHANGE ON HEALTH BEHAVIOR AND BLOOD PRESSURE IN PATIENTS WITH PRIMARY HYPERTENSION)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., วรณี เดียววิเศษ, Ph.D. 107 หน้า.
 ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อพฤติกรรมสุขภาพและระดับความดันโลหิตสูงในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองเขิน อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีจำนวน 40 ราย เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 ราย กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ 4 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสุขภาพตามวิธีปกติของโรงพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพระหว่างก่อนและหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีผลต่างค่าเฉลี่ยของระดับความดันโลหิตระหว่างก่อนและหลังการทดลองลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการให้การปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยให้ครอบครัวมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วย สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วย และสามารถลดความดันโลหิตในผู้ป่วยความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ พยาบาลควรนำโปรแกรมนี้มาใช้กับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถควบคุมความดันโลหิตได้ดี

47921810: MAJOR: FAMILY NURSING PRACTITIONER; M.N.S (FAMILY NURSING PRACTITIONER)

KEYWORDS: COUNSELING/ HEALTH BEHAVIOR/ PRIMARY HYPERTENSION

PATTANEE SOMKID: THE EFFECTS OF COUNSELING PROGRAM FOR BEHAVIORAL CHANGE ON HEALTH BEHAVIOR AND BLOOD PRESSURE IN PATIENTS WITH PRIMARY HYPERTENSION. ADVISORY COMMITTEE: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D. 107 P. 2011.

This research aimed to study the effects of counseling program for behavioral change on health behavior and blood pressure in patients with primary hypertension. The sample was 40 patients with primary hypertension receiving health service at Hnongkern Health Promotion Hospital at Banbung district, Chonburiprvince. The simple random sampling was performed to select the sample and to equally divide sample into experimental and control group. The experimental group participated in four session of counseling program for behavioral change, while the control group received regular health service of the hospital. The measurement used to collect the data was health behavior questionnaire for hypertension patients. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and independent t-test .

The results showed that mean difference of health behavior scores between pre-test and post-test in the experimental group was significantly higher than mean difference of health behavior scores in the control group ($p < .05$). The mean difference of blood pressure level between pre-test and post-test in the experimental group was significantly lower than the mean difference in the control group ($p < .05$).

The findings suggested that counseling program for behavioral change through family participation could enhance health behavior and reduce blood pressure among the patient with primary hypertension. Nurses should apply this program to help the patients with primary hypertension control their blood pressure.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดการควบคุมโรคความดันโลหิตสูง.....	10
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพเพื่อการควบคุมความดันโลหิตสูง.....	24
แนวคิดระบบครอบครัวต่อการควบคุมระดับความดันโลหิต.....	27
แนวคิดความเชื่อการเจ็บป่วย (Illness Belief Model).....	28
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	37
รูปแบบการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การกำหนดขนาดและการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	41
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการวิจัย	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	50
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ ก่อนและหลังการทำโปรแกรมการ ให้การปรึกษา	54
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลต่างเฉลี่ยของค่าความดันโลหิตของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ ก่อนและหลังการทำโปรแกรมการให้ การปรึกษาระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	54
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	56
สรุปผลการวิจัย	57
การอภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	59
ข้อจำกัดของงานวิจัย	60
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก	76
ภาคผนวก ข	97
ภาคผนวก ค	100
ภาคผนวก ง	105
ประวัติย่อของผู้วิจัย	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละจำแนกตามลักษณะของประชากร สังคม เศรษฐกิจและข้อมูลเกี่ยวกับความดันโลหิต.....	51
2 เปรียบเทียบผลต่างเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	54
3 เปรียบเทียบผลต่างเฉลี่ยค่าความดันโลหิตซิสโตลิกและไดแอสโตลิกของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ ก่อนและหลังทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	55

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2 รูปแบบการทดลอง.....	37
3 ผู้ป่วยและครอบครัว เลือกเข้ากลุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling).....	48

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University